

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2009

Λατινικά Κατεύθυνσης

A. KEIMENO

Quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum cinitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

Huic Arria funus ita paravit, (ut ignoraretur a marito); quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: [...] Deinde, (cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent) prorumperentque, egrediebatur;

«...Fiduciam, quae nimia vobis est deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!»

Et si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus, quod Asiam vidit sed in Asia continenter vixit. Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenae obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα παραπάνω αποσπάσματα
2. Να γραφεί η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό των ακόλουθων ουσιαστικών: civitati, nomen, exilium, funus, cubiculum, puer, rem publicam, discrimine, patriae, ficum (αυτό δεν υπάρχει στα παραπάνω αποσπάσματα)
3. consulturum esse: Να κάνετε χρονική αντικατάσταση.
4. ageret, vincerent, consulueritis: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους που έχουν την υποτακτική έγκλιση και στη φωνή που βρίσκονται οι συγκεκριμένοι τύποι.
5. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.
6. Να οριοθετηθούν και να αναγνωριστούν (είδος, εισαγωγή, εκφορά) οι δευτερεύουσες προτάσεις που βρίσκονται μέσα σε παρενθέσεις στο δεύτερο απόσπασμα.
7. Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου που υπάρχει στο τέταρτο απόσπασμα και να τον μετατρέψετε προκειμένου να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B1.

Αφού τους εξολόθρευσε (αφού αυτοί εξολοθρεύτηκαν)

πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Αυτό επειδή ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομα στην πολιτεία: δηλαδή ονομάζεται Πίσαιρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Ύστερα απ' αυτή την πράξη γύρισε στην εξορία απ' όπου όμως γύρισε, αφού παρακλήθηκε.

Η Αρρία ετοίμασε την κηδεία σε αυτόν έτσι ώστε να αγνοείται από τον άντρα (της)· όχι μόνο αυτό αλλά ακόμη κάθε φορά που εκείνη έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου, προσποιόταν πως ο γιος ζούσε και στο σύζυγο που πολύ συχνά ρωτούσε, τι έκανε το παιδί, απαντούσε: «Καλά κοιμήθηκε, με όρεξη πήρε τροφή». Έπειτα, όταν τα δάκρυά της, που για πολύ είχαν συγκρατηθεί, νικούσαν και ξεσπούσαν, έβγαινε έξω.

«.....Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση, που σε σας είναι υπερβολική. Κανείς να μην πιστέψετε πως θα φροντίσει για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι η πολιτεία κάποτε βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!»

Κι αν η Ασία έχει κάποια υποψία τρυφής οφείλουμε να επαινέσουμε τον Μουρήνα, επειδή είδε την Ασία αλλά έζησε στην Ασία με εγκράτεια. Γι' αυτόν τον λόγο οι κατηγοροί δεν προσήψαν στον Μουρήνα το όνομα Ασία, από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για τη γενιά του, τιμή και δόξα για το όνομα αλλά κάποιο όνειδος και ντροπή που ή αποκτήθηκε στην Ασία ή μεταφέρθηκε από την Ασία.

B2. civitatibus, nomina, exilia, funera, cubacula, pueri, res publicas, discriminiibus, patriis, ficos/ficus.

B3.

Ενεστώτας: consulere

Μέλλοντας: consulturum esse

Παρακείμενος: consuluisse

B4.

agat	vincant	consulatis
ageret	vincerent	consuleretis
acturus sit	victurae sint	consulturi sitis
egerit	vicerint	consulueritis
egisset	vicissent	consuluissetis

B5.

a marito = ποιητικό αίτιο (εμπρόθετο γιατί είναι έμψυχο) στο ignoraterur

mariti = γενική κτητική στο cubiculum

interroganti = επιθετική μετοχή με υποκείμενο το marito

cohibitae = επιθετική μετοχή με υποκείμενο το lacrimae

vobis = δοτική προσωπική κτητική από το est
neminem = υποκείμενο στο consulturum esse
(ετεροπροσωπία)

patriae = δοτική προσωπική χαριστική από το consulturum esse

Asiae = γενική επεξηγηματική στο nomen

nomen = άμεσο αντικείμενο του ρήματος obiecerunt

generi = δοτική προσωπική χαριστική από το constituta est

B6.

ut ignoraretur a marito: Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος· εισάγεται με το σύνδρομο ut (καταφατική)· στην κύρια υπάρχει το ita εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το paravit: ιστορικός παρακείμενος). Εμφανίζεται συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση δηλαδή ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων (το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του).

cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου· εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό cum (χρήσιμος για τις διηγήσεις του παρελθόντος) και εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική, γιατί ο ιστορικός cum υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσα τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική), χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (από το egrediebatur: παρατατικός και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν).

B7. Ο υποθετικός λόγος που υπάρχει στο τέταρτο απόσπασμα δηλώνει υπόθεση ανοικτή στο παρόν. Προκειμένου να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρελθόν θα γίνει ως εξής:
si habuisset Asia - Murenam laudare debuissimus.

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ